

Földváry Miklós István

(ELTE BTK, Ókortudományi Intézet, Latin Tanszék, adjunktus):

A Hartvik-agenda exkommunikációs és degradációs-restitúciós rítusainak szerkezete és eredete

A Hartvik-agenda a magyarországi liturgiátörténet, és általa sok más terület, például a színjátszás vagy a prédikációirodalom egyik legkorábbi, és a legkorábbiak közül biztosan legjelentősebb emléke. Kritikai kiadásán (komoly kutatástörténeti előzmények után) jelenleg az előadó dolgozik. Bár a kódex legnagyobb része az egyházi év különleges szertartásait tárgyalja, első és utolsó fejezetei más, eddig kevesebb figyelemre méltatott rítusokat közölnek. A szöveg liturgikai földolgozása során bebizonyosodott, hogy ezek közül a kiközösítés és az egyházirend egyes fokozatairól való letétel, illetve az azokba való visszafogadás liturgiája a legsajátosabb abban a z értelemben, hogy különösen az utóbbiakat nem tartalmazzák a korabeli európai gyakorlatot bemutató gyűjtemények. Filológiai-liturgiátörténeti értelemben is kínálkozik tehát a feladat: föltárni a párhuzamokat és azonosítani a „magyar” változat előzményeit, jellegzetes vonásait, de vallástudományi szempontból sem közömbös, hogy milyen gondolkodásmód kifejeződései voltak az e cselekményekben használt szavak és gesztusok, illetve hogyan alakította, rendezte ezt az anyagot a középkori gyakorlat történelmi és területi-intézményi szinten.